

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 19

Sobota, 9. marca 1935

Leto X

JNS

JNS je kot taka že odigrala svojo mizerno, sramotno vlogo v zgodovini našega naroda. Njeni najvidnejši predstavniki se ne bodo več povrnili v parlament.

Ali delovno ljudstvo mora paziti, da se režim JNS ne povrne nikdar več v nobeni obliki, pod nobeno krinko. Kajti režim JNS je najslabše in najhuje, kar si moremo predstavljati za naš narod. Kaj je pomenila JNS ali kakor se je prvotno imenovala JRKD?

JNS — to je bil monopol na nacionalizem, ki je proglašal vsako res pravo narodno in ljudsko čutenje za protidržavno.

JNS — to je bilo frazarjenje o narodu, a pri tem so gotovo najbolj vneti mislili samo na svoje liferacije državnim in samoupravnim podjetjem.

JNS — to so bili zastojarski vlaki na strankarske prireditve — a silno podraženo vozni stroškov za vse ljudstvo, ki je moralo potovati za svojim zaslužkom.

JNS — to je bilo obljubljanje vsega mogočega in nemogočega, raznih železnic, cest, vodnjakov, letališč — a v dejanju brezsmiselna, pogubna davčna in gospodarska politika, ki je spravljala malega človeka na boben.

JNS — to je bilo proglašanje ene izkoriščevalne skupine za edino zveličavno predstavnicu naroda; to je bilo proglašanje parole, da so svobodne politične stranke luksusa, zato da so si mogli oni s svojim monopolom sami nabavljati luksus.

JNS — to je bilo sramotenje najsvetlejših poglavij zgodovine našega naroda, najlepših svobodnih tradicij, hkrati pa gojenje najpodlejšega denunciantstva.

JNS — to je bilo oznanjanje poštenosti na shodih, a v dejanju pa najhujša samopašna korupcija na račun državnih in narodnih ustanov in bednostnega fonda.

JNS — to so bile grožnje in močnost na shodih, v dejanju pa popolna nesposobnost, protiljudska in protisocialna politika.

JNS je formalno odigrala. Ponavljamo pa, da moramo paziti, da ta kramarija pod katerokoli drugo krinko ne pride še kdaj »furtimaško« na krnilo.

Če hočete preprečiti to, glasujte za edino ljudsko listo, ki poziva v svojem proglasu:

»Vsi vi, ki ste za socialno pravičnost, enakost in svobodo, vsi vi, ki ste nasprotniki vsakega teptanja svobode, vsi vi, ki ste proti kapitalističnemu izrabljanju delavcev, nameščencev, kmetov in obrtnikov, na plan, v boj za kruh, enakost in svobodo!«

Macdonaldova vlada za oboroževanje

Kuha se, kuha

Macdonaldova angleška vlada, v kateri so gospodarji konservativci, izjavlja, da je izpopolnitev oboroževanja potrebna. »Bela knjiga« vlade to jasno pove, češ, da se tudi druge države oborožujejo. Taka je politika največjega pacifista na svetu Macdonalda.

Snowden pravi, da je ta »bela knjiga« »najbolj tragičen dokument po vojni«.

Angleški in francoski meščanski tisk pa — pritrjuje angleški vladi.

To so priprave in garancija — za mir.

Nosilec naše liste s. dr. Živko Topalović

Dne 5. t. m. se je vršila v Beogradu seja delegatov delavskega gibanja iz posameznih volilnih okrožij. Na seji se je razpravljalo o udeležitvi na volitvah v narodno skupščino socialistično orientiranih delavcev, nameščencev, malih kmetov in obrtnikov.

Sklenjeno je bilo, da bodi nosilec samostojne kandidatne liste

s. dr. Živko Topalović.

Članom glavnega volilnega odbora so bili določeni: Bogdan Krekić (Beograd), Adolf Kunčić (Zagreb) in namestnika Eržen Viktor (Maribor) in Peter Medić (Sarajevo).

Okrožne konference so se doslej že vršile in postavile sreske kandidate v Veliki Kikindi in Novem Vrbasu.

Konference za ostala okrožja bodo sklicane v nakrajšem času.

Seja v Beogradu je soglasno sklenila, da bodi s. Topalović nosilec liste, kar dokazuje njegovo priljubljenost v delavskem gibanju in potrjuje ugled, ki si ga je pridobil po svojih sposobnostih in neumornem delovanju za interese proletarijata. V njem vidijo vsi socialno bedni sloji odločnega pobornika za svoje interese.

Zborovanja

na katerih bo govoril nosilec liste s. Topalović, se bodo vršila v Zagrebu, Mariboru, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu in drugod.

Naši interesi so naš program

Volilno vrvenje

Ni več do dneva, ko bomo stopili na volišče in oddali svoj glas za delavsko listo, dva meseca. V nedeljo, dne 5. maja t. l. bomo javno pokazali, kako znamo zastopati socialne interese delovnih slojev.

Ni se težko odločiti za našo listo. Tako jasne in tako kričeče opravilene so naše zahteve, da more izmed naših vrst odreči glas naši listi samo oni, ki se ne mara boriti za svoje in za interese svojih sotrpinov.

Pametnemu človeku niti misliti ni mogoče, da bi kdo vedoma ali iz malomarnosti ne maral v današnjem težkem socialnem in gospodarskem položaju zastopati interesov vseh onih, ki najbolj potrebujejo moči in pomoči.

Kdo naj brani delavske, obrtniške in malokmetiške interese, če ne vsi ti sami? Kdo naj najde ključ do omiljenja socialne bede vseh teh slojev, če ne sami?

Omenimo naj danes samo eno vprašanje.

Kmalu bo minilo deset let, odkar v parlament, v občine, v banovine delovni sloji ne pošiljajo svobodno svojih zastopnikov. Tista gospoda, ki je to zakrivila, se danes deloma ne pojavlja v političnem življenju, marveč čaka, da bi zopet zagrenila s svojo brutalno surovostjo pot solidnega razvoja. To je vzrok, da se na drugi strani ovira svobodno udejstvovanje tudi delovnim slojem, delavskemu razredu.

Nastopila je socialna in gospodarska kriza. Ni nastopila kriza sicer zaradi dogodkov pred letom 1929, ker je splošni pojav gospodarskega sistema. Toda tej krizi so v zadnjih letih sledili pojavi, ki niso krize in socialnega položaja lajšali, marveč pognali oboje do viška.

Gospodarstvo je pešalo, davki in doklade niso zadoščevale in tudi potrebe so naraščale. Zato so jele vse samoupravne korporacije posezati po novih indirektnih davkih in davščinah.

Volitve na Madžarskem

Volitve v ogrski parlament se bodo vršile že dne 23. marca, dopolnilne oziroma ožje pa 12. aprila. — Na Madžarskem se pojavlja plemski in veleposestniški fašizem. Razpust parlamenta ni bil naperjen samo proti grafu Bethlenu oziroma liberalcem, marveč tudi zlasti proti so-

Danes je delavec in nameščenec najbolj obdavčen; takoj za njim sta sorazmerno najbolj obdavčena direktno in indirektno obrtnik in kmet. Obrtnik, ker nima dela, kmet ker ne more prodati svojih pridelkov, če jih kaj ima za prodajo.

Prepriča se pa lahko vsak sam, če primerja svoje prejemke z davščinami ter izračuna odstotek obdavčenja in ga primerja z odstotkom bogatih posestnih in industrijskih krogov, katerim so se dajale davčne olajšave. Isto velja glede mezd.

Več kot za 30% so padle v zadnjih dveh letih.

Kako naj narašča konzum in produkcija? Marsikje smo že čitali grajo, da celo bednostni fond določa, da delavec ne sme več zaslužiti na dan kakor 20 Din. Poznali bi pa radi tistega umetnika, ki se s tem zneskom lahko preživlja, oblači, stanuje itd. Nazorno smo o tem že govorili nedavno v tem listu.

To sta dve tako izraziti pekoči rani, da nam o vseh drugih vprašanjih in zahtevah niti govoriti ne bi bilo treba. Socialno-politične zahteve, varstvena zakonodaja, načrtno gospodarstvo, organizacija javnih del, pomoč produkciji itd. To ni le program, to je problem, ki obsega zahteve po temeljiti izpremembi razmer.

Za vse te zahteve se bodo pa resno zavzemali le interesenti. Potrebna je predvsem

združiti interesente

teh zahtev.

Pričakujemo torej, da se bodo vsi navedeni interesenti združili na delavsko listo, ki predstavlja navedene zahteve kot socialnopolitični problem, edini aktualni program.

V ta namen zbiramo svoje sile do 5. maja in ta dan manifestirajmo složno za svoje zahteve, ki jih nam ne diktira le gospodarski sistem, marveč kriza.

Obrtniki naj res čuvajo svoje interese!

Tudi obrtniški stan je najteže prizadet po strašni krizi, v katero je zapletlo svet brezvestno kapitalistično gospodarstvo. Vedno težje se obrtniki bore za svoj obstanek, marsikomu od njih grozi prav tako negotova prihodnost kakor brezposelnemu delavcu. Obrtniki vse to bridko čutijo, so nezadovoljni, se pritožujejo, iščejo izhoda.

Večina je spoznala, da je njihov glavni nasprotnik kapitalistična gospoda. V tem spoznanju se hočejo ločiti od »skupnih« zbornic TOI, ker vedo, da v teh zbornicah odloča industrija in velekapital v škodo obrtnikov. Oba kapitalistična dnevnika tako »Jutro« kakor »Slovenec« nasprotujeta stremljenju obrtnikov, da bi se ločili od družbe, v katero ne spadajo.

Ali obrtniki ne smejo obstati sredi poti. To je najslabše. Ako so spoznali, da Bata in Co., da finančni kapital niso njihovi zavezniki, se morajo vprašati, kdo je njihov zaveznik, po kateri poti naj jo mahnejo, da bodo bolje obvarovani njihovi interesi, nego so bili.

Tu pa se pojavljajo

škodljivci obrtniškega stanu med obrtniki samimi:

to so zlasti tisti, ki ne skrbé toliko za svoje delavnice, temveč se predstavljajo kot zastopniki obrtniškega stanu, v resnici pa vedrjo pod dežnikom TI. Ti bi radi izkoristili nezadovoljstvo obrtnikov zase, ti bi radi na račun obrtnikov in v imenu obrtnikov postali neki poslanci — ki bi glasovali za kapitalistično politiko. Če hočejo obrtniki samim sebi dobro, ne smejo gledati, da nekaj špekulantov kakorkoli »spravijo naprej«, temveč se morajo vprašati, katera politika je za nje dobra,

v kateri celoti morejo najbolje varovati svoje interese.

In če se to vprašajo, vendar ne morejo dati zaupnice tistim, ki so do danes gledali na vse druge interese, samo na obrtniške ne.

Morajo se malo ozreti po svetu. Kam se opredeljuje francoski, angleški, skandinavski obrtnik. — On stopa v enoten tabor delovnega ljudstva, ker obrtniško vprašanje ni ločeno samo zase, temveč je združeno s položajem vsega delovnega ljudstva, tako kmetov kakor delavcev in uradnikov. Tega vprašanja se ne da rešiti s samimi deputacijami in resolucijami na TOI, še manj pa s podoknicami ljudem, ki obrtnike poznajo samo takrat, ko upajo od njih kaj dobiti. Ne bodite tako kratkovidni, da bi sami glasovali za to, da bi vas razni kapitalistični špekulanti še naprej izigravali.

Obrtniki spadate edinole v zvezo delovnega ljudstva. Naša lista jasno poudarja, da malega človeka ne bo rešilo nobeno krpanje in mešetarije več, temveč, da je nujno potrebna

temeljito drugačna gospodar-ska politika.

Mi pravimo v svojem programu: »Kmetom in obrtnikom se mora

z združeno organizacijo in smiselno davčno politiko zagotoviti primeren in pravičen zaslužek za njihovo delo ter jih zavarovati pred vsakim izkoriščanjem tako od strani industrijskega kakor finančnega kapitala.«

Okrajne konference

za sestavo socialistične delavsko-kmečke kandidatne liste

V nedeljo, dne 10. t. m. se bosta vršili dve okrajni konferenci za sestavo delavsko-kmečke kandidatne liste, na katerih se bodo postavili tudi kandidati.

Ena konferenca bo v **Ptaju**, za ptujski srez, druga v **Trbovljah**, za laški srez. Zaupniki so za te konference že prejeli povabila in navodila.

Sploh vlada v vseh okrajih živahno gibanje, kajti zanimanje za samostojen nastop socialistično

orientiranega delavstva, s katerim gredo tudi mali kmetje in mali obrtniki, je izredno veliko.

V najkrajšem času se bodo vršile konference tudi še v ostalih okrajih (srezih), tako, da bo kandidatna lista za mariborsko in ljubljansko oblast skoro dogotovljena.

Vsi zaupniki so pridno na delu in se zglasajo še vedno novi, pripravljeni ne samo glasovati, ampak tudi sodelovati.

Nemirna Grčija v revoluciji

Boj med monarhisti in upornimi republikanci

Revolucija v Grčiji ni tako malenkostna stvar, kakor jo je prikazoval režim prve dni. Voditelja revolucionarnega gibanja sta general Plastiras in Venizelos, ki hočeta odstraniti sedanjo vlado Tsaldarisovo.

Najvažnejše je, da se nahaja med uporniki 40 najvišjih pomorskih častnikov in mnogo častnikov v severni Grčiji ter da utegnejo imeti pomoč tuje države.

V Solunu in Atenah je upor že zatrt. Vlada naročila zatrjujejo, da upor ne bo uspel, da se bo pa prelilo nekaj krvi. Pobegle vojne ladje so zasledovala letala, da jih poškodujejo ali potope, kakor je ukazala vlada.

Vlada je mobilizirala dva letnika vojne mornarice, da zasede še ostale vojne ladje ter zasleduje upornike.

Položaj Grčije je vsekakor jako kritičen. Venizelos je bojevit človek. Njegova bojevitost in odpor vlade utegneta zaneti daljšo meščansko vojno, ki bo Grčijo oslabilila ter eventualno povzročila reakcijo, ki utegne tudi izpremeniti svojo politiko na

Balkanu, kar bi znatno oviralo politiko balkanske zveze. Nekoliko bi izprememba vplivala tudi na srednjeevropsko politiko, ne pa na mednarodno, ker je Grčija majhna dežela z ožjo interesno sfero.

Revolucija v polnem razmahu

V grški Macedoniji se je razvila velika bitka med uporniki in vladnimi četami, ki se je udeležuje na obeh straneh nad 100.000 mož.

Vlada poroča, da je v nadmoči, uporniki pa obratno.

Dejstvo je, da mora vlada sama priznati izbruhe vedno novih nemirov v večjih mestih Grčije in pa, da so uporniki še vedno gospodarji otočja. Zadnje dni je vlada n. pr. poročala, da so njene ladje obkobile otok Kreto in zaprle pot uporniškim vojnim ladjam, novejša vesti pa pravijo, da so uporniki z vojnimi ladjami prišli na otok Mitilenu in ga zasedli.

Bitka v Macedoniji je dozdej zahtevala 600 mrtvih in 2000 ranjenih.

Leše — kraj bede in obupa

Nov dokaz »smotrenosti« kapitalističnega gospodarstva

Staro rudarsko naselje Leše pri Prevaljah je zadela zla usoda. Zmanjkalo je črnega diamanta v osrčju zemlje in vse iskanje in kopanje, ves trud, ponovno ujeti njegovo sled je ostal zaman. Leto in dan so kopali rudarji za papirnate bone in rili v zemljo za premogom v upanju, da se jim bo vendarle sreča nasmehnila. In z njimi vred so upale njihove družine.

Danes je tudi ta poslednji up pokopan. Lastniki rudnika so ustavili vsako delo, odpustili vse rudarje in zaprli rudnik. Inozemski lastniki nočejo dati nobenih sredstev več za nove investicije, ker nimajo dovoljne garancije, da se jim bo to »izplačalo«.

Kaj bo z rudarji, kaj z njihovimi družinami, kapitalist ne vpraša. Zadnje leto so iskanje premoga financirali pravzaprav prevaljski trgovci, največ pa Konsumno društvo za Meziško dolino, ki je dajalo rudarjem življenske potreščine v zamenjavo za papirnate bone, katerih rudnik danes ne more vnočiti. Ko so sedaj privatniki bili primorani ustaviti kredit bogatim inozemskim grofom, so grofi ustavili iskanje premoga.

Denarja rudarji že dolgo niso prejeli skoraj nobenega izplačaneja. Konec februarja n. pr. je podjetje po treh mesecih prvič zopet dalo rudarjem nekaj »na roko«, in sicer jamskim delavcem po Din 50, vsem ostalim po Din 20. In vendar bi bili sestra-

dani rudarji pripravljene garati se naprej, da bi le mogli.

Če bi se bilo iskanje premoga vršilo bolj smotreno, bi mogoče bil uspeh dosežen. Tisti čarodeji s še bolj čarodejno šibico, ki so hodili križem krašem po rudniškem svetu, napovedujoč vedno znova skorajšnje odkritje premogovnih plasti, so se dodobra blamirali. Ako bi iskali spretni geologi, bi se jim našla že najbrž davno posrečila, tako pa je podjetje riskiralo ogromno denarja za potne stroške in dijete čarodejev, in to brez vsakega haska.

Iz polpodprtih rudarskih koč na Lešah pa gledata obup in groza. Glad gospodarji med štirimi stenami in mraz. Jokajoč prosijo gladni in napol nagi otroci matere in očete za kosček kruha, ki ga zaman iščeš v bajtah, polnih revščine. Delavoljni rudarji so postali kup beračev, ki trkajo na vrata v celi okolici, da si izprosijo miloščine.

Leški rudarji so nujno potrebni pomoči. Merodajni činitelji se morajo zavedati strašne katastrofe, ki je zadela to rudarsko naselje. Če kje, je tu potrebno nemudoma odpreti vire bednostnega fonda, da se prepreči pogin par stotin ljudi, žrtev anarhičnega kapitalističnega gospodarstva. Pomagajmo leškim rudarjem in njihovim družinam!

Švicarski Nemci o Nemčiji

Odklanjajo fašizem

Oficielno glasilo kantona Glarus v Švici je objavilo članek, iz katerega navajamo nekaj stavkov:

»Tako kakor mi odklanjamo, da bi kopirali celotni italijanski fašizem, tako energično se branimo, da bi nam kdo usilil nacionalni socializem... Ta izveličavni nauk je in ostane za nas tuja stvar... Da več kot 69 milijonski narod že nad dve leti prenaša sedanji režim, še ne dokazuje jako mnogo, če pomislimo, da je prej trideset let prenašal režim enega samega človeka, ki mu je postalo leto 1914 zelo usodno... Jako mnogokrat je že v zgodovini sle-

dil klicem »hosianna« klic »križai ga!«. . . . Zato se zdi predrzno trditi po dveletnem obstoju izpremembe vladnega režima, da se je izkazal, da je prebil z uspehom krst in da je to pričetek tisočletne države. Dokler sloni država na tako slabotni podlagi, kakor na dogodkih ob prevzemu oblasti pred dvema leti in potem v zadnjem poletju v celi Nemčiji, dokler so stebri te stavbe tako trhli, nacionalnega socializma še ne moremo smatrati za kako čudo...« —

Tako je mnenje demokratičnega Švicarja Nemca o Nemčiji.

Doma in po svetu

Kaj naj počne Beograd z vso to navlako? — Odkar so na najodgovornejših mestih odslovili kramarske politike JNS, odkar poje mrtvaški zvon klero-fašizmu, raznim »jugoljotič- in fašo-akcijam«, se hočejo nesrečniki na kak drug način obdržati na kopnem. Pa sklicujejo se stanke po pet prijateljev in pisarjov v Beograd, da slovensko ljudstvo zahteva, naj se jih spravi na sigurna mesta. Pa kako prijazni in vljudni so postali vsi ti vsiljivci ali kakor je rekel Ivan Cankar:

»Sovražniki ljudstva so se naenkrat spreobrili, preoblekli so sukne, nateknili drug klobuk, obuli druge čevlje — in zdaj stojé pred vami popolnoma spremenjeni. Iz sovražnikov so postali prijatelji, iz Savlov Pavli, iz bogatinov berači, iz graščakov bajtarji, iz tintastih advokatov kmetje in iz penzijoniranih hofratov ubogi rudarji! — Odrekli so nam najpotrebnejši politični kruh, zdaj bi pa radi jedli z vami!«

Ampak ljudstvo bo 5. maja »tem nepovabljenim gostom, tem zlaganim patrijotom pokazalo vrata, da pojdejo, odkoder so prišli! (Ivan Cankar, zbr. spisov 11. zvezek.)

Volitve v narodno skupščino se ne odgode ali preklčejo. V inozemskem časopisju so se širile vesti, da bi se utegnile volitve v narodno skupščino preklicati in uvesti izjemni režim. Beograjska »Politika« poroča nedvomno iz zanesljivega vira, da so take vesti neresnične, ker je vladni proglas jasno objavil smernice volilne borbe in program vlade. Zdi se tudi nam, da ni nobenega razloga za preklc razpisanih volitev v narodno skupščino. Pri volitvah bodo sodelovale vsaj štiri liste, delavska, Jevtičeva, narodne stranke in skupine »zbor«. Mogoče se pojavi še katera, menimo pa, da delavska opozicijska lista najbolj odgovarja interesom delavcev, namučencev, kmetov in obrtnikov. Naša lista je za edinstvenost, ni plemenska in ne verska.

Sarajevske mezde delavcev so bile znižane v minulem letu povprečno za 25 odstotkov. Nezaposlenih je v Sarajevu 40 odstotkov delavcev.

Kredit za javna dela v dravski banovini. Ministrstvo je odobrilo za javna dela v dravski banovini Din 1.450.000.

En ljubljanski kandidat na Jevtičevi listi bo baje minister socialne politike in narodnega zdravja dr. D. Marušič.

Nezadostno koikovanje vlog pri sodišču. Upravno sodišče v Celju je razsodilo, da mora sodišče naprej pozvati stranke, ki niso dovolj kolkovale vlog pri sodišču, da v osmih dneh poravnajo kolkovino. Če stranka tega ne stori, mora sodišče to javiti finančni oblasti, da stranko kaznuje.

Grof Bethlen, ki je bil zvest režimovec madžarskega plemenskega absolutizma, je z nekaterimi pristaši izstopil iz vladnega bloka (okoli 40 oseb). Bethlen se je boril proti Gömbösu in je hotel na zadnji seji izzvati nezaupnico predsedniku vlade Gömbösu. Gömbös ga je pa prehitel z razpustom parlamenta. Po volitvah Gömbös utegne ostati v manjšini, toda z Bethlenom se bo reakcija le stabilizirala.

Berlin se kuja. Angleška vlada je izdala »belo knjigo«, v kateri očita Nemčiji trdovratnost in izbegavanje delu za mir. Hitler je nato obel in posel angleškega zunanega ministra Simona v Berlinu je bil odgoden. V Angliji pa ne verujejo v Hitlerjevo bolezen. Trdijo namreč, da angleška vlada ni odvisna od berlinskega obiska in lahko posreduje tudi brez tega v Varšavi in Moskvi.

Kemal Atatürk, prej Kemal paša, je bil zopet izvoljen za predsednika turške republike.

Abesincem na pomoč. »Črni orol« v Zedinjenih državah je sklenil, da pojde Abesincem na pomoč. Z njim gre 15 zamorskih zrakoplovnih pilotov. Amerikanski zamorci hočejo s tem braniti še edino neodvisno zamorsko državo.

Poziv. Konzumnemu društvu za Slovenijo r. z. z. o. z. v Ljubljani je z rešitvijo Ministra za trgovino in industrijo dovoljena izvenstečajna likvidacija. — Zbor upnikov se bo vršil 30. marca 1935 ob 10. dopolne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani z dnevnim redom: 1. Konstituiranje zbora upnikov, 2. volitev 1 likvidatorja, 3. volitev članov upniške odbora in njih namestnikov. — Dr. Rupnik, komisar Ministra pri Konzumnem društvu.

Tone Maček:

146

Slučaj Kumberger

Preden so sedli k mizi, sta morala družici in drug po starem običaju odplesati »štajeriš«, da se, kakor so rekli, »juha ohladi«. France se je kar znojil od skrbi, kako bo ta njegov prvi nastop izpadel. Končalo se je brez večje nesreče. Urša je zavrtela nad glavo z belim robčkom, ki ji ga je podaril in France ga je ujel z dvema prstoma desne roke. Potem se je Urša, držeč za robec, pod njegovo roko vrtela po taktu harmonike, medtem ko je France z obema nogama pritrkaval. Potem sta se navzkriž prijela za roke in se ko vihra vrtela na istem mestu, se zopet izpustila, se obrnila drug od drugega, potem spet drug k drugemu, tlesnila drug drugemu v dlani, lagodnih korakov stopala vštric iz kota v kot, se zopet drug proti drugemu izprevijala pod sklenjenimi in dvignjenimi rokami in zaključila z viharnim vrtincem, ki je vzvrtinčil in

dvgnil Urški krila do kolen, da so se videle bele nogavice.

»Bravo-o! Dobro sta načela ohcet. Juha bo zdaj dosti hladna.«

»Si ga videl! Pa pravijo, da France ne zna plesati.«

France je ves razynet nekaj nerazumljivega zamomljal. Če bi vedli, koliko ga je to stalo. Prve plesne korake ga je že Julka vadila, ko je bil še doma in je bila v tem bolj brihtna. Tudi Janez ga je v Hrastniku parkrat vadil, kadar sta bila sama doma in je Trpinka nekoč, ko ju je pri tem zalotila, kar naravnost rekla, da sta znorela. Največ pa se je France izvežbal v plesni umetnosti pri Matkovih v Hrastniku, kamor je večkrat šel v vas. Z Matkovim Viktorjem sta se kmalu spoznala, ker je delal v jami na isti etaži. Pri Matkovih so imeli harmoniko, dva živahna sina in dvoje veselih hčera. Če se je oglasila pri njih harmonika, se je kmalu zbrala pred njihovim stanovanjem mladina iz sosednjih barak in začel se je ples. Če je bilo v stanovanju pretesno, so plesali na dvorišču. Poskušalo se je z vsemi, takrat

v naših krajih običajnimi plesi: poleg valčka in polke tudi »štajeriš«, »šotiš«, »lander« in tu in tam se je kdo skušal izkazati tudi z »mazurko«, pri kateri so se pa vedno skregali, ker je nihče ni prav znal in je vsak zagovarjal svoj način.

France je spočetka samo od strani opazoval, sčasoma ga je pa kot zdravega, dvaindvajsetletnega fanta zajel val splošne razigranosti, zlasti, če so ga dekleta sama vabila v svoj krog. Tu se je parkrat srečal tudi z živahno Angelco, staro znancko z romanja na Kum, pred katero ni čutil zadrege in se mu je izredno dopadlo, če ga je včasih prešerno zavrtela krog sebe. Ko ga je potem Janez doščil za svojega druga, se je za plesno umetnost še bolj resno zanimal.

»Devet je že, moramo iti, da ne bodo pri fari na nas čakali.« je opominjal nevestin starešina.

Začeli so se odpravljati. Domače ženske so še enkrat popravile nevestin in družici pričeske, pritrčili na njih vence iz umetnih cvetlic, poravnale gube na njihovih novih oblekah iz svetlosive kašmirske volne in

krepkejo privezale široke pentlje črnih svilenih predpasnikov. Nevesta je nato pripela na ženinov klobuk in na njegovo suknjo šopka iz umetnih cvetlic z belimi svilenimi pentljami, družica pa je pripela enake šopke drugu in ostalim svatom.

Odšli so. Prvi v spvodu godec, samozavestno raztegajoč svojo harmoniko, za njim nevestin starešina z ženo, drug z nevesto, ženin z družico, ženinov starešina z ženo in še dva para svatov. Za temi pa še desetorica udeležencev iz domače in sosednih hiš. Kdo spada v svatovski sprevod se je na prvi pogled lahko razpoznalo: moški in ženski svatje so bili oblečeni v svoja najboljša oblačila in okičeni s šopki umetnega cvetja.

Godec je ubiral fantastične koračnice, svatje so pod vplivom prvih kozarcev vina, ki so jih spili pri zajtrku, prešerne juckali in mlajši nevestin brat je zdaj pa zdaj izstrelil staro pištolo, ki jo je pokojni Zavškov oče prinesel kot vojno trofejo iz pohoda v Bosno leta 1878.

(Dalje prihodnjič.)

Maribor

Krajevni medstrokovni odbor v Mariboru sklicuje za torek, dne 12. marca ob 20. (8. uri zvečer) svoj redni letni

OBCNI ZBOR,

ki se bo vršil v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II. Zaupniki in funkcionarji organizacij se naprošajo, da se občnega zbora točno in polnoštevilno udeležijo. — KMO.

Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev v Mariboru bo imelo v nedeljo, dne 10. marca ob 15. uri v dvorani hotela »Orel« svoj 10. redni letni občni zbor.

Mednarodni ženski dan. Zveza delavskih žen in deklet, podružnica Maribor, bo priredila v nedeljo, dne 10. marca t. l. s pričetkom ob 15. uri (3. uri popoldne) v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9-II.

proslavo mednarodnega ženskega dne.

Spored obsega referat o položaju in zahtevah delavskih žen in deklet, nastop delavskih godbenikov in pevskih društev in rajanje dece. Delavke, nameščenke! udeležite se te proslave polnoštevilno. Opozorite in pripeljte tudi znanke in prijateljice s seboj. — Odbor.

Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, podružnica Maribor, sklicuje za nedeljo, dne 10. marca 1935 ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, svoj

REDNI LETNI OBCNI ZBOR

s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno. — Da pride volja članstva do popolnega izraza, je želeli, da pride sleherni član na občni zbor in na tem mestu pove, komu naj se v bodoče poveri upravo podružnice, ter kdo naj ga predstavlja napram javnosti. — Vsak član naj prinese s seboj člansko izkaznico, katera mu služi kot legitimacija. — Na svetenje 10. marca točno in zanesljivo. Družnost! — Odbor.

6. oz. 10. let so oproščene nove zgradbe državnih in občinskih davščin, tako je razsodilo te dni upravno sodišče v Celju v tožbi nekoga hišnega lastnika, ki se je pritožil

proti pobiranju gostaščine, kanalščine in vodarine s strani mestne občine mariborske. Nove zgradbe so torej oproščene za dobo 6 let občinskih davščin, 10 let pa državnih davkov.

Hiterjevci se vedno beže iz Avstrije v Maribor, odkoder jih oblasti odpošiljajo v Lipik v Slavoniji. Tam je nekakšno zbirališče za hiterjevce, ki so primorani iskati v naši državi azilno zaščito, odkoder jih nato odpremi v Nemčijo. Nasilje, ki ga izvaja klerofašizem nad avstrijskim narodom, je nepopisno. Še le pred kratkim je bilo v Solnogradu na Tirolskem izrečenih 17 novih smrtnih obsodb in to baš v času, ko je potoval kancler Schuschnigg v Pariz in London, kjer je zadrževal, da vlada v notranjosti Avstrije najlepši red in zadovoljstvo. Kadar v Rusiji obsodijo koga na smrt, kriči vso klerikalno časopisje nad barbarstvom bolševizma itd. Molči pa o vseh grozodejstvih, ki jih je izvršil klerofašizem v Avstriji. Gorje farizeji, ko bo napočil dan obračuna.

Predavanje »Svobode«. Minulo sredo je predaval s. prof. Štupan o gospodarskih in političnih problemih Tihega oceana. Predavatelj je žel za svojo poljudno in navdve poučno predavanje dolgotrajno odobravanje. — Prihodnje sredo bo v okviru »Svobode« predaval s. Grčar o socialnih funkcijah občine. Na to zanimivo predavanje že danes opozarjamo.

Občni zbor pevskega odseka pekovskih pomočnikov v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne pri »Zlatem konju« v Vetrinjski ulici. Udeležba za člane obvezna. — Odbor.

Družabni večer podružnice lesnih delavcev v Mariboru, ki se je vršil minulo soboto v gostilni Podgoršek v Novi vasi, je prav lepo uspel. Prireditve se je udeležilo veliko število članov osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok, podružnice Maribor.

Dohodki mariborske carinarnice so dosegli meseca februarja skoraj 4.500.000 Din.

»Merkur«, društvo trg. in priv. nameščenecv Jugoslavije v Zagrebu, podružnica v Mariboru, sklicuje svoj redni občni zbor za nedeljo, dne 17. marca 1935 ob 8. uri dopoldne v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru. Članstvo se naproša, da se navedenega občnega zbora udeležijo v polnem številu.

Celje

Vprašanje regulacije Savinje je, kakor smo že opetovano poročali, zadelo na velike težave glede višine delavskih mezd. Razlika med tem, kaj podjetje delavcem nujeva zahtevajo (Din 3.—na uro), je tako di (Din 16.—dnevno) in med tem, kar delavci zahtevajo (Din 3.—na uro), je tako ogromna, da se lahko pojasi le na ta način, da je sedež podjetja, ki je delo prevzelo, v Skoplju, delavci pa, ki pridejo pri tem delu v prvi vrsti v poštev, pa žive v naših razmerah, ki so precej drugačne kakor so na jugu. Če pogledamo statistiko plač, vidimo, da so na ozemlju Skoplja povprečne plače Din 18,78 na dan, v Sloveniji pa 22,70 Din. To so povprečne plače, pri težkih je pa razlika še mnogo večja. Borba, ki jo vrše delavci, ki bi prišli v poštev pri regulaciji Savinje, dobiva s tem mnogo važnejši karakter, kakor če bi šlo le za običajen mezdni spor. Tu nastaja vprašanje ali se bodo izenačevali plače navzdol tako, kakor so se običajno na jugu države, ali se bo pa vzemalo za temelj plače v Sloveniji in se bo na ta način izvršilo izenačevanje. — ki je na teritoriju ene in iste države nujno — navzgor. Na tej odločitvi pa niso zainteresirani le oni delavci, ki prihajajo neposredno v poštev, temveč tudi vse ostalo delavstvo in nameščenstvo, pa tudi drugi sloji. Grožnja podjetja, da bo pripeljalo delavce iz južnih krajev, ki bodo delali za ponujano plačo, bo v tem slučaju naletela na enosleden odpor vsega našega prebivalstva. Zato nujno svetujemo, da oblast v interesu javnega miru in reda takih eksperimentov na noben način ne dovoli. Stvar postaja tako principijelna značaja, da ji je treba posvetiti vso pažnjo. Res, da podjetje ni krivo, če so bili licitacijski pogoji že v samem razpisu tako nizki. Toda že dejstvo, da se licitacije ni udeležilo nobeno podjetje iz Slovenije, je bil dovolj močan migljaj s kolom, da pri tej zadevi ni nekaj v redu. Nastaja pa tudi vprašanje, kdo je zagrešil, da so bili licitacijski pogoji tako nizko stavljeni. To dejstvo, ki vzbuja pravi škandal, je treba temeljito preiskati in tirati dotičnika na odgovornost, saj imamo vendar glede teh vprašanj pozitivno zakonodajo, ki se jo tudi v interesu »štednje« ne sme omalovaževati. Sicer je pa taka štednja sama na sebi tako neumna, da zasluži vse obsodbe. Če bo zaslužil delavec dnevno 16—18 Din, po kaki ceni naj pa potem kmet prodaja življenjske potrebščine, ko že pri sedanjih cenah ne more ne živeti ne umreti. Komu naj pa pri takih zaslužkih prodaja trgovci in obrtniki svoje blago? Ta vprašanja so se pri tej priliki sama izprožila in na vsej naši javnosti je, da bodo pravilno rešena. Zato je dolžnost vse javnosti in vseh stanov, da akcijo teh delavcev z vsemi sredstvi podpro.

Stavka v Šamotni tovarni zaključena. V zadnji številki smo poročali, da je vsled diferenc, ki so nastale med podjetjem in delavci v Šamotni tovarni v Storah, izbruhnila v soboto popoldne stavka. Ker je v tovarni od 110 delavcev 106 organiziranih, je čisto jasno, da je bila stavka imponujoče kompaktna. Vodstvo podjetja je moralo uvideti, da delavci pri taki solidarnosti ne bodo hoteli trpeti krivice in je zato sporočilo oblastnemu tajništvu SMRJ, da se je voljno pogajati. Pogajanja, katerih se je udeležil za SMRJ-oblastni tajnik s. Leskošek, za Delavsko zbornico pa s. Kopač in obratni za-

upniki, so se vršila pretekli ponedeljek popoldne in so vedla do popolnega sporazuma. Zahteve delavstva, ki nikakor niso bile pretirane, je podjetje v celoti sprejelo. S tem je bila stavka zaključena in delavstvo je kompaktno in disciplinirano, kakor je šlo v stavko, odšlo pretekli torek jutraj zopet na delo. Častitkam vsega delavstva in vse javnosti se pridružujemo tudi mi, želeč, da bi SMRJ dosegal povsod take lepe uspehe, kakor jih v našem okolišju. Tudi pri tej stavki se je pokazalo, da je pravilno naše geslo, ki se glasi: Pamet in pogum zmagujeta!

Celjani, kam pa v nedeljo popoldne? — Vsi si bomo ogledali Nušičevo komedijo »Navadni človek«, ki nam jo bo predvajal dramatični odsek »Svobode« ob 4. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Za malo denarja, mnogo zabave!

Občni zbor podružnice »Svobode« se bo vršil v soboto, 9. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Javne kuhinje. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev odbora in odsekov ter volitev novega odbora. Članstvo vljudno vabimo, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo in s tem manifestirajo za delavsko kulturo.

Trbovlje

Koncert Delavske godbe. V nedeljo, dne 3. marca je priredila agilna Delavska godba na pihalu v Delavskem domu koncert pod taktičko priznanega kapelnika Tone Hudarja. Izvajala je krasen in izredno težak program, kar priča o požrtvovalnosti in trudu rudarjev-godbenikov. Koncert je zelo lepo uspel. Priznanje gre kapelniku, ki ves svoj prosti čas in trud žrtvuje edino le napreduju delavske glasbe. Publikacija je bila navdušena. Rudarjem godbenikom pa kličemo: Naprej po tej poti, vključ vsem oviram, kajti vi ste prvi orli ledino delavske glasbe v naših proletarskih Trbovljah in boste vključ vsemu še nadalje pionirji na polju delavske glasbe.

Delovanje šahovskega odseka »Svobode«. Šahovski odsek »Svobode« je priredil februarja svoj običajni članski turnir, katerega se je udeležilo 12 šahistov »Svobodašev«. Ob končanem turniru so prejeli trije prvo plasirani šahisti primerno nagrade. Prvi lično diplomu in kolekcijo knjig Cankarjeve družbe, ostali pa po eno kolekcijo Cankarjeve družbe. Koncem februarja se je pa vršil šahovski turnir pri Birtiču v Hrastniku s tamkajšnjimi šahisti, ki razpolagajo z izbornimi igralec. Rezultat je bil: Hrastnik 6½ točk, Trbovlje 4½ točk. V nedeljo, dne 3. marca pa so Hrastniški šahisti vrnili obisk in igrali v Trbovljah v Del. domu s tem-le izidom: Hrastnik 5 točk, Trbovlje 5 točk. Končno stanje Hrastnik 11½, Trbovlje 9½. Šahovski odsek »Svobode« marljivo napreduje in pripravlja nov članski turnir, ki se bo vršil meseca marca.

Mežica

Proslava ženskega dneva. Podružnica Zveze delavskih žen in deklet bo priredila v nedeljo, dne 10. t. m. popoldne proslavo mednarodnega ženskega dne, ki se bo vršila v dvorani nad Konzumnim društvom za Mežiško dolino. Sodružice in sodruge, udeležite se te prireditve v obilnem številu!

Delavski zadrugarji Mežiške doline zborujejo

Članska zborovanja pred občnim zborom.

Zadnjih par tedaj so se vršila članska zborovanja na sedežu oddajališč konsumnega društva za Mežiško dolino.

Zadružno vodstvo je sestavilo računski pregled in bilanco za preteklo poslovno leto in z njo stopa sedaj pred članstvo, da ga upozna z gospodarstvom zadruge, da mu nudi možnost kritike, sodelovanja in soodločevanja za bodoče leto potem izvoljenih delegatov za predstoječi občni zbor.

Prvo zborovanje se je vršilo dne 24. februarja na Muti, ob obilni udeležbi članstva. Predsedoval je občnemu zboru stari zadrugar s. Poderžan, referirala pa sta ss. Topolovec, zadrugarji poslovodja iz Prevalj in Eržen. Poročila so sprejeli navzoči z odobravanjem na znanje in so nato izvolili novi odbor, katerega tvorijo domala vsi prejšnji odborniki s s. Poderžanom na čelu. Na Muti je bil zadnje leto navdve prekanen položaj za zadrugarje in zadrugarke. Delavstvo je bilo dolgo časa popolnoma brez vsakega zaslužka. In baš v tej dobi se je izkazalo, kaj pomeni zadruža za delavstvo. Položaj brezposelnega delavstva na Muti bi bil še veliko hušji, ako bi mu ne bila zadruga priskočila na pomoč. Zato mutski delavci vedno ceniti pomen zadruga in se ravnanjo po geslu: zvestoba za zvestobo in svoji k svojim!

Popoldne istega dne se je vršilo člansko zborovanje za oddajališče v Guštanju. Guštanjski delavski zadrugarji pa naravnost slepo zaupajo zadrughnemu vodstvu, ker sicer bi polagali večjo pažnjo na članska zborovanja. V odsotnosti obolega predsednika krajevnega odbora s. Verčkota je vodil zborovanje s. Sikora, referirala pa sta ista govornika kot na Muti. Pri volitvi novega odbora je bil izvoljen za predsednika s. Juh in je upati, da bo zadrughna zavest med delav-

stvom v bodočem letu napredovala. Tudi v Guštanju občuti zadruga krizo, ki jo prevziva delavstvo, ki dela samo po tri tedne v mesecu. Zmanjšan zaslužek narekuje delavcu, da omeji svojo potrošnje, to pa prinaša zadrugi izgubo, vsaj pa zmanjšan promet.

V Črni se je vršilo člansko zborovanje 3. marca in sicer v dvorani pri Knezu ter je bilo prav lepo obiskano. Vodil je zborovanje s. Muri, ki je bil ob koncu ponovno izvoljen za predsednika krajevnega odbora. Črna ima kar dve oddajališči. Delavstvo pa se tudi zaveda pomena delavske zadruga in jo zato tudi podpira, kajti s tem podpira sebe. Med delegati za občni zbor pa se nahajajo ss.: Raušen, Bluder Ivan, Dolinar, Eisinger in Kranjc Antonija.

Na Heleni se je vršilo zborovanje isti dan kot v Črni, vendar pa popoldne. Ni pa bilo zadovoljivo obiskano, čemur se pa ni čuditi, ker na Heleni pod Peco vlada še zima. Tudi se je zborovanje vršilo na samo pustno nedeljo, kar se smatra kot zadosten razlog za slabšo udeležbo.

V splošnem pa moramo reči, da je zadrughna misel med delavstvom Mežiške doline globoko zasidrana. Nobeni potresi in težke izkušnje zadnjih let je niso mogle izkoreniniti. Delavstvo Mežiške doline dela na zadrughnem polju kot mravlja. Ako mravlji razgrebe mravlišče, pa si bo napravila novo. Tako naše mežiško delavstvo. Zadruga ima danes deset oddajališč in eno pekarno. Z uspehom je prebrzdala težko dobo zadnjih let, ko se je, vzrastla je takorekoč iz nič, razvila v pomemben gospodarski faktor. Zato pa: priznanje zadrughnemu vodstvu in čast zavednosti članstva!

Hrastnik

Gradnja kolovozne ceste iz Marnege do Bezovega. Že svojčas so kmetje okoli Bezovega zaprosili občino Dol, kateri je županov g. Jaka Drakslar, da bi jim pomagala zgraditi gorjni del ceste. Toda vse tozadevne prošnje kmetov niso bile upoštevane, ampak so bile vsakokrat zavrnjene, kljub temu, da so kmetje te okolice cesto krvavo potrebovali in kljub temu, da je bivši g. župan za potrebe kmetov dobro vedel. Zakaj ni prišlo do gradnje ceste, bodo vedeli župan sam in pa bivši občinski odborniki. V na novo osnovani občini, kateri predseduje delavski župan s. Malovrh, so se kmetje ponovno obrnili na občinski odbor s prošnjo, da bi se ta cesta zgradila. Župan s. Malovrh se je takoj odločil za predlog kmetov in našla so se tudi sredstva, tako da se je z gradnjo ceste pod sedanjim občinsko upravo Hrastnik-Dol že pričelo in bo cesta v doglednem času dograjena in stavljena v promet. Kmetje in delavci ter rudarji izražajo svoje veliko zadovoljstvo nad delom, ki ga vrši sedanja občinska uprava z županom s. Malovrhom na čelu. Zato se ji bodo v bodoče tudi primerno oddolžili s tem, da ji bodo poklonili svoje zaupanje.

Nedelja v znamenju občnih zborov delavskih kulturnih in sportnih društev. — 10.

Kranj

Delavstvo v tovarni »Standard« prej C. Poljak v Kranju preživlja že štiri leta najhušo krizo. S februarjem leta 1931. so bile delavcem reducirane mezde od 4 do 8 odst. Z julijem 1931 so jim znižali tedenski delavnik na 32 ur (4 dni a 8 ur), kmalu nato pa na 30 ur (5 dni a 6 ur). V večini oddelkov je bil vsiljen akord tako, da v več oddelkih večina delavcev ni delala niti 20 ur na teden. Po eno uro daleč in tudi dalj so hodili delavci, mnogokrat za samo 2 ali 4 ure dela na dan in so zaslužili na 14 dni od 80 do največ 220 Din. Objubljalo se jim je izboljšanje od meseca do meseca iz leta v leto. Za zaključek leta 1934. so razen 10 uslužbencem, vsem odpovedali službo. — Ken so pa med tem pogajanja z lastnico Mesto hrastniško ljubljansko uspela, je podjetje »Standard« iznova začelo obratovati, rekoč, da se bo obratovalo po 48 ur na teden in z manj ljudmi. Delavce so posamezno, po oddelkih, sprejemali nazaj ali za znižano mezdo z odtegljajem od 50 para do 1 dinara na uro. pri akordu pa se je zaslužek znižal za celih 50 odst. tako, da sedaj zasluži kvalificiran usnjarski pomočnik v akordu 2 do 3,50 Din na uro. Delavci v akordu zaslužijo povprečno 1 do 2 Din na uro, kar izkazuje njihovi plačilni listki v zadnjih 4 tednih. Na prošnjo delavcev za zvišanje akorda se je izrazil nek merodajen gospod: »Komur ni všeč, naj si pa prebere.« Zaenkrat ni mogoče zvišati akordnih mezd. Čudimo se, da to podjetje tako postopa z delavstvom. Znižanje plač tudi ni edina stvar, čez katero bi se lahko pritoževali delavci, od katerih so nekateri — že po trideset let v tovarni — pregarali tudi vojno konjunkturo, ki je lastnikom prinesla bogastvo. Ali so to recepti iz okrožnice papeža Leona XIII.? Zaman ne bo njegova slika v takih časih. Če bo šlo tako naprej, bo papežev duh v naši tovarni tudi krščansko socialno organizacijo napravil nepotrebnost. Delavci, ki so ostali izven tovarne so izerpali podporo Javne borze dela, z javnimi deli, ki bi se naj izvajala na račun Bednostnega fonda pa tudi ni nič. Naše delavske strokovne organizacije se bodo morale še veliko pečati s tovarno »Standard«, predno bo delavstvo zopet dobilo svoje stare pravice, da o novih niti ne govorimo. Delavstvo, ki pozabi na svojo pravo organizacijo, pozabi nase.

Knjižnica »Svobode« je vredna okroglo 8000 dinarjev in ne 800 Din, kakor je zadnje bilo napačno napisano v poročilu.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Ptuj

V Petovli se zopet dela in je tovarna skoraj v polnem obratu. Na delo se ni pozvalo samo tistih, ki so zakrivilni, da so v redu izvršili svojo zakonito dolžnost kot obratni zaupniki. Več o tem prihodnjič.

Brezposelni, ki so delali od 7. januarja, bodo spet »praznovali«, ker ni več kredita. Dočim se je iz mestne blagajne izplačalo nad 30.000 Din tekoče leto, je bilo od banovine nakazanih le Din 10.000.— in dokler ne pride nadaljnje nakazilo, se pač reče: »počakati«. To je seveda lažje rečeno kot storjeno. Zelodec tirja svoje in ne čaka.

Jesenice

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. in 5. uri popoldne) največji film sezone: Kraljico Kristino z Greto Garbo v glavni vlogi. Dodatek žurnal. Kljub večim izdatkom cenne običajne. Ne zamudite. Sledi krasen film: Tarzan, gospodar pragozda.

Črna

Predavanje o Japonski s skioptičnimi slikami bo priredilo delavsko kulturno društvo »Svoboda« v nedeljo, dne 10. t. m. ob 2. uri popoldne v dvorani s. Kneza v Črni. Vstopnine ne bo. Predavanje je zelo zanimivo in podučno. Somišljeniki, posetiti v čim večjem številu to predavanje. Izobrazba je vsakemu potrebna!

Delavski kolesarji

Člansko zborovanje. Prvo delavsko kolesarsko društvo v Mariboru sklicuje za nedeljo, dne 10. t. m. ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu gostilne Vernik na Tržaški cesti I veliko člansko zborovanje. Na dnevnem redu je priprava za predstoječi občni zbor. Podružnici Studenci in Pohrežje se naprošata, da pošljeta delegate. Pridite točno in polnoštevilno. — Predsednik.

Delavski pravni svetovalec

Predmeti, ki so delavcu neizogibno potrebni za gospodinjstvo in za vršenje službe, se ne smejo zarubiti

§ 209 zakona o izvršbi

Vprašanje: Ali se sme delavcu za kritje dolgov upnika vse zarubiti?

Odgovor: Ne, Zakon o izvršbi in zavarovanju navaja v § 209 t. 1 do 15 celo vrsto stvari, ki ne smejo biti predmet izvršbe in se torej tam navedene stvari tudi delavcu ne smejo zarubiti.

Pravkar je bil pri mariborskem okrožnem kot rekurznem sodišču v korist nekega tekstilnega delavca in njegove žene ugodno rešen sledeče rekurz:

Tekstilni delavec je bil z ženo vred obsojen, da mora plačati lišnemu gospodarju najemnino za stanovanje, katero je dolgoval, ker je bil precej časa brezposeln. Službo je imela še samo žena, ki je morala hoditi zgodaj zjutraj, torej še v temi, v službo. Zato je žena potrebovala zjutraj budilko, da se je pravočasno zbudila, žepno svetilko, da je mogla v temi iti skozi gozd in usnjato torbico, s katero si je nosila v službo hrano. Hišni gospodar pa ji je vse te predmete zarubil za najemnino, kakor tudi nočno omarico in kuhinjsko omaro.

Delavec je z ženo vred predlagal, da se ta rubež v smislu § 209 z. o. i. ustavi, češ, da rabita vse te predmete za svoje najnujnejše preživljanje. Sresko sodišče je predlog delavca zavrnilo z utemeljitvijo, da je rubežni organ itak pustil nezarubljeno pohištvo, v kolikor jima je neobhodno potrebno, gornji predmeti pa se ne morejo smatrati kot neobhodno potrebni.

Proti temu sklepu sta vložila delavca rekurz na okrožno sodišče, ki je rekurzu ugodilo in sklep prvega sodišča razveljavilo. Razlogi okrožnega kot rekurznega sodišča:

Zavezanca sta delavca v tekstilni tovarni, kjer se delo pričinja ob 6. uri zjutraj. Zato je pritrđiti njunim izvajanjem, da rabita budilko za točen nastop službe in žepno svetilko za pot v tovarno in za pot, ko se vračata zvečer z dela domov. Iz občinskega potrdila je razvidno, da zavezanca razen zarubljenih nimata nobene druge budilke in svetilke, ki se morata radi tega izločiti iz iz-

vršbe. Isto velja glede ročne torbice, ki služi zavezancema za prenos hrane v tovarno, ker namesto torbice nimata primernejšega nadomestila.

Ravnotako je dokazano, da zavezanca nimata druge nočne omarice ali kuhinjske omare. Ker pa je za higijeno (zdravje) v spalnici neizogibno potrebna vsaj ena nočna omarica in je enako potrebna za snago in primerno hrambo živil v kuhinji vsaj ena kuhinjska omarica, sta se morala tudi ta dva predmeta izločiti iz izvršbe kot neizogibni potrebščini za gospodinjstvo.

Ni pa osnovana zahteva za ustavitve izvršbe glede stolice umivalnika. Umivalnik sploh ni bil zarubljen, temveč le umivalna miza, katero pa lahko nadomestuje stol.

Iz navedenega je razvidno, da ima tudi zakon o izvršbi važne socialne določbe, ki pa so posnete iz starega avstrijskega izvršilnega reda in bi bilo skrajno potrebno, da se naša socialna zakonodaja tudi v tej smeri spopolni in zmodernizira, tako da bo odgovarjala sedanjim socialnim razmeram gospodarsko slabjšega stanu. Dr. A. R.

I. K. Kamnik. Vprašanje: Članica OUZD, hranilka svojih staršev in nedoraslih bratov in sester, je morala v bolnico, kjer je ostala več tednov. Ali ji za ta čas pritiče polovična hranarina in kaj naj stori, da jo bo dobila? — **Odgovor:** Članica OUZD, ki je hranilka svojih staršev, ima za čas zdravljenja v bolnici pravico do polovične hranarine. — Stopi naj na občino, kjer mora izstaviti kolka prosto potrdilo, da resnici živi s svojimi starši v skupnem gospodinjstvu in da starši nimajo drugih dohodkov. To potrdilo naj dotična članica priloži prošnji in pošlje na OUZD v Ljubljani. V slučaju neugodne rešitve prošnje gre pritožba na Rentni odbor OUZD v Ljubljani in proti odločbi Rentnega odbora na Sodišče delavskega zavarovanja, istotako v Ljubljani.

Načelstvo in nadzorstvo Konzumnega društva za Mežiško dolino r. z. z o. z. v Prevaljah

sklicujeta v smislu pravil

redni letni občni zbor

ki se bo vršil v torek, dne 19. marca 1935 Začetek ob 9. uri dopoldne v dvorani g. Rozmana v Prevaljah

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Poročilo načelstva o računskem zaključku za poslovno leto 1934
3. Poročilo nadzorstva
4. Sprememba pravil
5. Predlogi v smislu pravil
6. Raznoterosti

Načelstvo

Nadzorstvo

OPOMBA: Občnega zbora se poleg delegatov udeleže lahko tudi ostali člani zadruga, vendar pa le kot gostje in morajo imeti tozadevno izkaznico vodstva zadruga

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru r. z. z o. z. / Frankopanova ul. 37, v lastni hiši

Poštni čekovni račun 13.143, podr. Ljubljana / Telefon 2635

Vabilo k 63-letnemu občnemu zboru

ki se vrši v nedeljo, dne 17. marca 1935 ob 8. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Predložitev računskega zaključka za leto 1934
3. Poročilo nadzorstva in odobritev rač. zaključka
4. Volitve
5. Določitev najvišjega zneska, do katerega se dajejo posojila in sprejemajo hranilne vloge
6. Razno

Peter Brauchardt
predsednik

V slučaju nesklepčnosti ob napovedani uri se vrši občni zbor eno uro pozneje, to je ob 9. uri, pri vsakem številu navzočih članov

SPORTNA RUBRIKA

Tekme za zimski pokal. Preteklo nedeljo je bilo odigrano drugo kolo tekem za zimski pokal v Ljubljani in sicer sta nastopila v prvi tekmi Grafika in Svoboda ter je zmagala Grafika z rezultatom 6:1. Pri Svobodi sta manjkala Zemljak in Habicht, pri Grafiki Katavič. Visok poraz Svobode gre delno tudi na račun svobodinega vratarja, ki je imel zelo slab dan. V drugi tekmi pa je Hermes porazil SK Zalog z rezultatom 3:1 ter tekma ni bila na posebni višini. — Turnir bo zaključen jutri s tekmi Zalog: Grafika in Svoboda: Hermes, Favorita sta Grafika in Hermes, vendar zna Svoboda, ako bo nastopila kompletna, nuditi ne samo močan odpor, marveč celo pripraviti Hermesu kako presenečenje. Tekme se prično ob 14. uri na igrišču Hermesa.

SK. Svoboda, Ljubljana. Prvo moštvo naj bo v nedeljo ob 15. uri na igrišču Hermesa, kjer se igra zaključna tekma za zimski pokal s SK. Hermesom. Reditelji Turšič, Drapak, Dečman, stranski sodnik Legiša. Rezerva igra dopoldne trening tekmo s Primorjem.

Pogrebno društvo na Pobrežju pri Mariboru, katerega delokrog se razteza preko obeh srezov Maribor levi in desni breg, je imelo v nedeljo, dne 24. februarja svoj občni zbor, ob izredno dobri udeležbi članstva. Iz poročila načelstva je razvidno, da je imela pomožna blagajna v preteklem letu 21 smrtnih slučajev in da je izplačala za te 46.500 Din na posmrtninah. Od svoje ustanovitve v letu 1927 do letos znaša izplačana vsota posmrtnin 219.119 Din. Članov in članic je 964. Od teh je v A razredu 335, v B razredu 629. V A razredu plačajo člani mesečno 3 Din in dobijo v slučaju smrti 1500 Din posmrtnine. V B razredu plačajo 5 Din ter dobijo 2500 Din posmrtnine. Celokupni denarni promet je znašal v preteklem letu čez 200.000 Din. Vplačevanje se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu v gostilni Hren na Pobrežju. Pristop se priporoča posebno manj premožnim slojem, kateri ne zmorelo visokih prispevkov pri velikih zavarovalnih družbah. Pomožna blagajna stoji pod oblastnim nadzorstvom in je vsako neljubo presenečenje, kakor smo jih doživeli pri nekaterih zavarovalnicah v Mariboru in drugod, izključeno. Pristopijo lahko osebe do 50. leta starosti.

KUPUJTE V SVOJI ZADRUGI „DELAVSKI DOM“ MARIBOR, FRANKOPANOVA 1

Trajno kodranje po najnižji ceni!

V brivskem salonu **FRANJO MAUSER** v Okrožnem uradu v Ljubljani so cene za trajno kodranje globoko znižane. Najvišja cena je Din 60.—. Zato vsi v brivski salon v Okrožnem uradu, Miklošičeva c. 20, kjer se izvršujejo vsa frizerska in brivska dela po najnižji ceni

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA

Tržška cesta 38

sklicuje za nedeljo dne 24. marca s pričetkom ob 8. uri dop

redni letni občni zbor

ki se bo vršil v lastnih zadružnih prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Računsko poročilo za leto 1934
3. Podelitev razrešnice
4. Volitev načelstva in nadzorstva
5. Predlogi za sprejem članov
6. Razno

Za nadzorstvo:
KAROL CEH

Delamo

da Vas dobro in pošteno oblečemo

Naše cene so:

	Din
Obleke za delavnik	120-160
Volnene obleke	170-390
Fantovske obleke	110-290
Hlače	75-160
Otroške obleke	60-130
Športske kape	10- 18

Nepremočljivi hubertusi

320, 260, 160

TIVAR-OBLEKE